

ר' עובדיה מברטנורא

מקורה אבל בבית המקורה אפילו למעלה מעשרה מערבין אחד. שדרך לשום ספסלים ותיבות סביבות הבית וניחא תשמישתיה: **ב כותל שבין שתי הצרות.** האי הנקט רחב ד' לאו משום דצריך רוחב ד' למיהוי סתימה, דמחיצה ברוחב כל דהו הויה סתימה. אלא משום דבעי למיתני סיפא היו [בראשון] פירות אלו עולין מכאן ואוכלין ובלבד שלא יורידו למטה, דחשיב רשות באנפי נפשה, ולהאי דינא צריך שיהיה רוחב ד', דפחות מד' הוי מקום פטור ומותרין אלו ואלו להוריד למטה: ובלבד שלא יורידו למטה. לדיוורין בבתים, אבל בחצר שרי: יותר מכאן. הוי פירצה, והויה כולה כחצר אחת, ואם עירבה כל אחת לעצמה הוי כאילו חולקין את עירובן ואוסרין אלו על אלו: ג חריץ. ארוך הוא ומפסיק על פני כל החצר כולה: ורחב ד'. דפחות מכאן נוח לפסעו משפתו לשפתו: ואפילו מלא תבן וקש. לאו סתימה היא, דלא מבטל ליה להתם דסופו

אַרְבַּעָה טפחים, או שכל חללו נמצא **לְמַעַלָּה מְעַשְׂרָה** טפחים מן הקרקע - **מְעַרְבֵין שְׁנַיִם** שני עירובין נפרדים **וְאִין מְעַרְבֵין** עירוב **אַחַד** שהואיל ואינו ראוי לעבור דרכו ואינו בגובה נוח לשימוש, אין דינו כפתח לצרפם לחצר אחת על ידי עירוב:

משנה ב

כְּתֹל שְׁבִין שְׁתֵי חֲצוֹת שהוא **גְבוּהָ עֶשְׂרֵה** טפחים **וְרָחֵב** - עבה **אַרְבַּעָה** טפחים, הרי בני שתי החצרות **מְעַרְבֵין שְׁנַיִם וְאִין מְעַרְבֵין אַחַד** מפני שהכותל חוצץ בניהם.

אם **הָיָו בְּרֵאשׁוֹ** - בראש הכותל **פְּרוֹת**, הרי **אֵלּוֹ** - בני החצר האחת **עוֹלִין מִכָּאן** - מהצד שלהם לראש הכותל **וְאוֹכְלִין** מהפירות, **וְאֵלּוֹ** - בני החצר האחרת **עוֹלִין מִכָּאן** - מהצד שלהם לראש הכותל **וְאוֹכְלִין** מהפירות, **וּבְלִבְדָּ שְׁלֹא יוֹרִידוּ** פירות **לְמַטָּה** - לבתיהם, אבל לחצר מותר⁶⁰.

נִפְרֵץ הַכְּתֹל שבין שתי החצרות, אם הפירצה היא **עַד עֶשֶׂר אַמּוֹת**, הרי הם **מְעַרְבֵין שְׁנַיִם** - אלו לעצמם ואלו לעצמם, **וְאִם רָצוּ מְעַרְבֵין** עירוב **אַחַד** לשתיהן, **מִפְּנֵי שֶׁהוּא** - הפירצה **כְּפִתּוּחַ** שבין שתי החצרות. **יֹתֵר מִכָּאן** - אם הפירצה רחבה מעשר אמות, הרי הם **מְעַרְבֵין** עירוב **אַחַד וְאִין מְעַרְבֵין שְׁנַיִם** שנחשבות כחצר אחת:

משנה ג

חֲרִיץ שמפריד **שְׁבִין שְׁתֵי חֲצוֹת**, שהוא **עֲמוּק עֶשְׂרֵה** טפחים **וְרָחֵב אַרְבַּעָה** טפחים, הרי בני החצרות **מְעַרְבֵין שְׁנַיִם** - שני עירובין, כל חצר לעצמה, **וְאִין מְעַרְבֵין** עירוב **אַחַד**, **אִפְּלוּ** אם החריץ **מִלֵּא קֶשׁ אוֹ תֵבָן** אינו נחשב כסתום, שכוון שנוטלים מהם למאכל בהמה, אינם כמבוטלים שם, ועדיין נחשבות החצרות

ביאורים והרחבות

60. **פירוש:** מכיון שהכותל גבוה עשרה טפחים ורחב ארבעה על ארבעה, נחשב ראש הכותל כגג, לפיכך מותר לטלטל על גבי ראש הכותל וממנו לחצר, שגגות וחצרות רשות אחת הן (לקמן ט, א), אבל אין לטלטל ממנו לבתים, שבתים וגגות הן שתי רשויות.

ר' עובדיה מברטנורא
ליטלו: ד נתן עליו נסר.
משפתו לשפתו כעין גשר, הוי
כמו פתח: שתי גוזזטראות.
כמין תקרה בולטת מרה"י על
רה"ר, ונתן נסר רחב ד' מונו לון,
הוי נמי פתח: פחות מכאן.
שאין הנסר רחב ד', אדם ירא
לעבור עליו ולא ניחא
תשמישיתה: ה מתבן. גדיש
של תבן, ומפסיק על פני כל
רוחב החצרות: אלו מאכילין.
מניחין בהמתן לאכול מן התבן,
ולא חיישינן דלמא ממעיט
התבן מעשרה, והוה להו חדא
רשותא ואסרי אהדדי ומטלטלי
בחצר ולא מסקי אדעתייהו,
להא לא חיישינן דהא אפילו
אמעיש אי לא הוי המיעוט על
פני עשר אמות ויותר לא אסרי,
דהא עשר אמות פתחא הוי
ואין בהמה ממעטת כ"כ
באכילתה [בשבת אחד]:
נתמעט התבן מי' טפחים. על
פני כל אורך החצר או במשך
י' אמות [ועוד]: מערבין אחד.
אם נתמעט בחול לפני השבת:

כמופרדות. אבל אם החריץ מלא עפר או צרורות
- אבנים קטנות, הרי בני החצרות מערבין אחד,
ואין מערבין שנים מפני שזה נחשב כסתומה
לחריץ:

משנה ד

נתן עליו - על החריץ שבין שתי החצרות נסר -
לוח עץ שהוא רחב ארבעה טפחים ונוח לעבור
בו מחצר לחצר, וכן אם היו שתי גוזזטראות -
כמין מרפסות שבולטות לרשות הרבים זו כנגד זו
ורוחב החלל שביניהן הוא ארבעה טפחים, אם נתן
עליהן נסר רחב ארבעה - מערבין שנים, ואם רצו
מערבין עירוב אחד שהנסר נחשב כפתח המחוברם.
אם הנסר הוא פחות מכאן - שאין ברוחבו ארבעה
טפחים, הרי החצרות והגוזזטראות מערבין שנים -
שני עירובין נפרדים, ואין מערבין עירוב אחד כיון
שאדם מפחד לעבור על הנסר הצר, ולכן אינו נחשב
כפתח:

משנה ה

מתבן - גדיש של תבן שבין שתי חצרות ומפריד
ביניהן, אם הוא גבוה עשרה טפחים - מערבין
שנים ואין מערבין עירוב אחד, מפני שהמתבן
מהווה מחיצה להפריד בין שתי החצרות.

אלו - בני החצר האחת מאכילין את בהמתם
מהתבן שמכאן כלפי חצרם, ואלו - בני החצר השנייה מאכילין את בהמתם
מהתבן שמכאן כלפי חצרם⁶¹. אם לפני השבת נתמעט התבן מעשרה טפחים
- מערבין עירוב אחד ואין מערבין שנים שאין כאן מחיצה, והרי הן כחצר
אחת:

61. בגמרא (עט, א) למדין, שאין מאכילים בידיים, מחשש שמא ימעטו את התבן מעשרה ולא
יבחינו בכך, אלא מניחים לבהמתם לאכול מעצמה, שבוז אין חוששים שיתמעט גובה התבן
מעשרה טפחים, שאין דרך הבהמה לאכול כל כך הרבה בשבת אחת.